

Dirigeringstræning

Tekst: Kent Kristensen

Foto: Niels Egelund Faddersbøll

Hvad er meningen med dirigeringstræning?

Dirigeringstræning af en hund drejer sig om indlæring af kommandoer, der gør det muligt for en hundefører at flytte sin hund til områder og apportere emner, der enten er uset af hund eller ligger i områder ufremkommelige for hundeføreren.

Det kan give mange fordele at eje og jage med en hund, der villigt lader sig dirigere. Du kan flytte den i områder, du ikke selv kan komme i, for eksempel over en å eller over andet terræn der gør apporteringen utilgængelig for føreren. Du kan apportere skudt vildt, som er uset af hund under jagt uden selv at flytte dig, for eksempel under en klapjagtså hvor du ikke kan gå fra din post under drevet. Og endelig giver det dig mulighed for at vælge hvilke emner, hunden skal apportere først, uanset om hunden har set det skudte vildt selv. Du kan eksempelvis sende din hund på nabopostens anskudte fugl og ikke på den, du lige selv har dødsjudt, og som hunden har markeret.

De kommandoer, hunden skal mestre i forhold til dirigering, er meget enkle. Den skal kunne sendes ud i terrænet fra fod og fra en stop position i terrænet. Den skal kunne stoppe på fløjte. Og den skal kunne sendes til højre eller venstre. Meget enkelt, men alligevel enormt komplekst for en hund.

Dirigering af en hund i apporteringstræning er ofte noget, man forbinder med den sidste finish i uddannelsen af en effektiv jagthund. Træningen er desuden meget racespecifik, fordi man jo i højere eller mindre grad har brug for denne træning afhængig af, om man er ejer af en retriever eller en spaniel. Sidelten fordi en retrievers primære opgave er at apportere på jagt, og en spaniels primære opgave er at drive. Uanset om man "dyrker" denne form for træning af sin hund eller ej, er det indiskutabelt, at en hund, der mestrer denne træning, har ekstra strenge at spille på i forhold til en hund, som ikke gør. Og den vil således være mere effektiv, end hvis den ikke mestrer dette. Det skal naturligvis understreges, at fordi en hund er trænet i denne øvelse, er den ikke nødvendigvis effektiv. Det er alle de arvelige brugsegenskaber, der gør hunden effektiv som jagthund. Men den samme hund, der mestrer dirigering, er altså mere effektiv, end hvis den ikke gjorde, når altså hundeføreren ellers forstår at bruge træningen til sin fordel.

Jeg lærer alle mine hunde at blive dirigeret. Det er en helt naturlig del af vores hundes grunduddannelse, uanset om de så er labradors eller spaniels. Jeg har brug for evnerne på jagt, og det er desuden rigtig sjovt og givende at kunne træne hundene i deres daglige træningspas i forbindelse med dirigeringstræning.

Hvordan dirigering indlæres, den spæde start

Dirigering er en tillært evne og altså ikke en egenskab, hunden besidder naturligt. Nogle hunde lærer det hurtigere end andre, og det kan hænge sammen med mange både naturlige, men også tillærte, evner.

Det mest essentielle en hund skal kunne, når den skal trænes i dirigering, er naturligvis apportering. Den skal være vild med at apportere, og man skal have styr på alle dele af apporteringen, før man starter dirigeringstræning. Altså skal hunden med stor lyst løbe ud og hente og aflevere til fører, før man kan opstarte denne træning. Jo mere vild hunden er med at apportere, jo nemmere vil det som regel gå. Dette hænger sammen med, at det er hundens lyst til at apportere, der skal motivere den til at tage førerens kommandoer. Og at man sætter træningen op således, at hunden belønnes med apporteringen, når den følger disse kommandoer.

Nogle har styr på al basis træning, inden de opstarter dirigeringstræning. Altså indkald, sit/stay, lineføring/healwork og stopfløjte. Jeg synes, det bør være individuelt i forhold til netop den hund, man træner på. Men også i forhold til hundeførerens erfaring. Jo bedre du kan læse din hund, og jo bedre forståelse du har for hvilke knapper, der bør trykkes på i netop dit tilfælde, jo før kan man starte træningen op. Men nøglepunktet er altså, at hunden apporterer 100% korrekt.

Jeg starter selv dirigering tidligt op. Allerede når hunden er hvalp, begynder jeg, når de apporterer perfekt til hånd. Jeg bruger samme hjørne i haven på græsplænen. Giver hvalpen en apportering, som den får lov at knaldapportere. Når den kommer ind og springer op i favnen, roser jeg hvalpen og tager emnet. Jeg holder så hvalpen på armen og kaster emnet i præcis samme hjørne, rejser mig op og går tre-fire skridt modsat med hvalpen på armen. Vender mig

rundt og knæler, peger ud i hjørnet, så hvalpen stirrer ud i hjørnet, som den jo lige har apporтерet fra en gang. Med det samme hvalpen stirrer derud, giver jeg kommandoen out! (eller hvad man nu vil sige), samtidig med at jeg slipper hvalpen og lader den fare ud og hente apporтерingen. Længden er ganske kort, 5-8 meter.

Dette gentager jeg en gang om dagen i en uges tid. Altid på samme måde, 2-3 gange/apporтерinger hver gang. Dette volder sjældent problemer, og ret hurtigt vil dette gå rigtig godt. Når det gør det, prøver jeg at lægge et emne i havehjørnet, altid præcis samme sted. Går op og henter hvalpen. Går ned til samme sted, som jeg normalt sender hvalpen fra. Knæler ned, peger ud og siger kommandoen og slipper hvalpen. Hvis hvalpen gør som forventet, og løber ud og henter, er det jo godt, og så udvider man træningen. Hvis hvalpen ikke gør, må man blot lidt tilbage og gøre som ugen før.

Jeg lægger selv meget vægt på ikke at "hænge mig i småting", det vil sige, at man må næsten alt. Med det mener jeg, at man skal se igennem evt. små lydighedsmæssige fejl for at bibeholde hvalpens gejst og lyst, fordi det er dette, der får øvelsen til at lykkes. Når min hvalp er på dette stadie og løber i hjørnet af haven på usete emner, er kimen til senere træning lagt. Jeg fastholder dette en gang om ugen og udvider den måske lidt med to eller tre usete, men ellers går jeg i gang med den almene basis træning, før jeg går videre med egentlig dirigeringsstræning.

Den videre dirigeringsstræning

Min hvalp er nu blevet unghund og er typisk 6-8 mdr. Den har lært at sidde stille, indkald er i orden på navn og fløjte, den er introduceret til stop, og vi er i gang med healwork/lineføring.

Jeg har ind imellem basistræningen holdt hvalpemotivationen af dirigeringsstræningen ved lige som beskrevet en gang om ugen, bare for at holde forståelsen af at blive sendt på "ingenting" kørende.

Nu begynder den egentlige dirigeringsstræning. Træning af dirigering er et samarbejde, der bygger på tillid. Dels på hundens selvtillid, og dels på hundens tillid til føreren. Hundens succes og selvtillid bygges op af gentagelse på gentagelse, som udmunder i succes for hunden, når den tager hundeførerens anvisninger.

Jeg er stadig kun på et stadie, hvor vi sender hunden ud i en lige linje. Altså slet ikke begyndt med højre/venstre endnu. I den videre træning er der rigtig mange ting at tage højde for. Og ting vi kan vende til vores fordel, så øvelserne lykkes nemt og enkelt. Det er vigtigt for at indlære så nemt og hurtigt som

muligt. De elementer, jeg tænker over, når jeg skal indlære dirigering, er terrænets beskaffenhed, længden på dirigeringen, emnet hunden skal bringe og vindretningen. Vi vil jo gerne have, at øvelsen går så nemt som muligt, således at hunden opnår hurtig succes, når den gør, som vi beder den om. For det første skal vi bruge et emne, hunden elsker. Og et emne den nemt og uden problemer kan bringe lynhurtigt til hånd. Længden af dirigeringen skal være, så vi er sikre på, at hunden tager vores anvisning og lykkes med at bringe apporteringen. Hunden bør sendes i medvind, fordi at det er den vind, den mindst er tilbøjelig til at falde i søg i. Alle hunde har mere tendens til at gå i søg i modvind, og det er jo meningen, at hunden "blindt" skal løbe i vores angivne retning til det område, emnerne ligger i. Senere er vinden

mindre vigtig i trænings øjemed, men under indlæring bør man tænke over alt, der har indflydelse. Terrænet, man træner i, skal være let og blødt og helst med en naturlig "ledelinje" hen til emnerne. Netop derfor har jeg tidligere brugt et hjørne i haven på græsplænen. Den er let og ubesværet at løbe på, hunden kan se emnet, og hækken på hver side af haven "leder" hunden ned til emnet helt naturligt. Man kan eventuelt bruge et kort slået spor i den indledende træning. Terrænet skal ligeledes være fri for vildt og andre fristelser, der kan aflede hundens opmærksomhed på træningen.

Forventning og tillid

Jeg bygger altid indlæringen af dirigering op samme sted, fordi det netop er en opbygning af hundens forventninger og en tro på mine anvisninger, der får øvelserne til at lykkes. Når man går i gang med træningen, indleder man nemt, så man er sikker på, hunden opnår succes, når man laver øvelsen. Succes for hunden er naturligvis at komme ud til og bringe apporteringen, når den tager linjen efter mine anvisninger ud til emnet.

Find et let terræn. En græseng eller åben skov med et spor eller anden ledelinje. Planlæg apporteringen/dirigeringen, så den foregår i medvind. Tag din hund ved fod i line eller hav den hængende på armen. Vis den to-tre kort kastede emner i samme område på ca. 3 x 3 m. Vend dig rundt og gå i en lige linje væk fra emnerne langs de ledelinjer i terrænet, du bruger til at lede hunden i området med emnerne. Vend dig rundt med front mod emnerne, peg retningen ud med arm og hånd og giv dirigerings kommandoen. Brug desuden din benstilling til at drive hunden i den ønskede retning. Brug det samme område og udvid stille og roligt afstanden til området og antallet af dirigeringer de første uger. Når alt går godt, og hunden aldrig er i tvivl om, hvad man ønsker af den ved kommando, prøver man en gang at udlægge emner, inden hunden tages ud. Man prøver altså nu, om hunden tager linjen på kommando, selv om den ikke lige har set emnerne udlagt. De fleste hunde vil tage linjen direkte i området,

og øvelsen vil lykkes. Når dette stadie er nået, bygges præcis samme scenarie op, men på en anden lokation. På den nye sendes på "huskede" emner, og på den gamle, kendte lokation på "blinde" usete emner. Når disse rutiner er bygget op grundigt, begynder den videre uddannelse, som bygger øvelsen ud sådan, at man for eksempel sender hunden over en grøft eller et andet terrænskift. Man bygger også på, at man for eksempel kan give hunden en markering, som hunden skal se bort fra og tage føres anvisning i området med udlagte emner i stedet. Alt sammen ting, der præcis afspejler det, som vi i sidste ende skal bruge øvelsen til på jagt, når hunden er klar til det.

Alle kneb gælder

Det bør sige sig selv, at man hver gang man udvider øvelsen med noget nyt, bør tænke over faldgruberne og have tænkt øvelserne igennem og samtidig sat dem op, så man bygger sværhedsgrad på øvelsen, men ikke mere end den stadig lykkes for hunden. Hunden får ikke indlært med fuld effekt, med mindre den let og enkelt opnår succes, fordi du har sat øvelserne korrekt op. Kend din hund og vid, hvad der kan få problemer til at opstå. Hvis du er i tvivl, om den kan ignorere den kastede markering og have svært ved at tage linjen i området med udlagte, så kast den 180 grader væk til en start. Kast den, og gå væk fra markeringen i retning af de udlagte, før du sender. Alle kneb gælder, men tænk over at gøre alt for at øvelsen lykkes. Ved du, at din hund har svært ved terrænskifte, så start med nogle mindre markante. Og start

med at stå ret tæt på dem, når du sender hunden. Tænk desuden meget over, at det drejer sig om at lære hunden en kommando. Ikke blot at hunden henter emnet. Nøglen til god indlæring er det rigtige niveau af sværhedsgrad. Er det for svært lykkes ingenting, og hunden indlærer ikke det ønskede. Er det for nemt og enkelt, gør hunden bare som den plejer, men indlærer ikke. Det lyder modsigende, fordi vi jo netop udnytter det, at hunden gør, som den plejer. Men hvis vi ikke udvider og motiverer på den rigtige måde, gør hunden på vores kendte lokation, som den plejer, men det bliver tankeløs gerning, og lige så snart vi flytter os fra det kendte område, forstår hunden intet. Det er derfor helt essentielt at bygge øvelserne rigtigt op, flytte sig i sværhedsgrad med det rette tempo, og hele tiden under opbygningen teste "hvor er vi nu", så man kan se, at hunden flytter sig i forhold til indlæringen.

Længere ud

Vi har nu lært hunden at blive sendt blindt på udlagte emner fra fod. Når vi har gjort dette rigtigt, kommer den næste øvelse meget nemt. Vi skal jo også have lært hunden at blive skubbet længere ud i terrænet, uden at hunden sendes fra fod. Jeg bruger samme verbale kommando, men nu kombineret med en arm stukket direkte i vejret. Sæt øvelsen op som vanligt og begynd "forfra". Sæt hunden af midt mellem dig selv og området med emner. Hunden skal vende med ryggen mod emnerne og front mod dig. Vi vil jo gerne lære hunden, at denne kommando betyder, den skal gå direkte ud dybere i terrænet i forhold til føreren. Hæv armen og giv kommandoen for at gå ud i området. Jo mere vild en hund er efter at komme ned til de netop udlagte emner, jo nemmere går det. Nogle går bare direkte derned, mens andre lidt blødere hunde bliver lidt forvirrede over, at de nu pludselig godt må flytte sig fra en position, de er sat af i. Er dette tilfældet, må man gøre emnet lidt mere spændende ved for eksempel at sige en lyd, når man smider den. Og man må gøre øvelsen ekstra nem og ikke understrege lydigheden under afsætning for meget. Når det først går op for hunden, at alt er, som det skal være, går øvelsen nemt. Igen opbygges det før beskrevet, og det udbygges og varieres i forhold til hundens niveau. Hunden kan nu sendes fra fod ud i terrænet, og den kan sendes fra en stop position videre ud i terrænet.

Se her!

DOGGY HUNDEBURE

Danmarks største udvalg

Priser fra kr.
999,95

AM
Handel
www.am-handel.dk
Tlf: 28 57 44 41

Sidedirigering

Ud over at kunne flytte vores hund ud i terrænet, skal vi selvfølgelig også have lært den at flytte sig til siden. Både til højre og til venstre. Til dette bruger vi vores kropssprog, en arm til den side man vil sende hunden til sammen med en kommando for eksempel "get on". Nogle enkelte førere, jeg har set, har haft en kommando for højre og en kommando for venstre. Min personlige mening er, at man bør have så få kommandoer, hunden skal forstå, som muligt. Derfor bruger jeg bare en kommando "get on" fulgt af en hånd til højre eller venstre alt efter den retning, jeg ønsker hunden flyttet. Det er klart, at man i en situation, hvor man ikke har visuel kontakt med hunden, ville være stillet bedre, hvis hunden kendte forskel på højre og venstre. Men når man dirigerer sin hund ud til et område, kan man jo typisk se den alligevel. Og så har jeg desuden stadig til gode at se en hund, der har indlært højre og venstre på verbal kommando.

Sidedirigering skal naturligvis trænes lige så meget og dygtigt som en ud kommando. Men man får mere foræret i denne henseende. I hvert fald med en spaniel. Simplethen fordi man under søgstræningen af sin hund går og flytter hunden fra en side til en anden enten med kroppen eller diskrete hænder til henholdsvis den ene og anden side.

Som opstart af denne øvelse gør jeg følgende. Sæt hunden med ryggen op ad et hegn eller lignende, så den ikke har mulighed for at løbe andre retninger end til højre, venstre og hjem til dig. Hunden sidder nu med ryggen til hegnet, med front mod dig, og du står fem-otte meter fra hunden. Kast en dummy til højre. Omkring 10 meter i starten. Hunden skal få hurtig succes, men apporteringen skal ikke være så kort, at vi ikke kan nå at gribe ind, hvis der sker fejl. Ræk armen ud og giv kommandoen "get on" (eller hvad man bruger for dette). Hunden løber nu ned og apporterer emnet. Succes. Det samme gøres til venstre. Når dette stadie er nået, kaster jeg to emner. En til hver side. I starten sender jeg kun på den sidst kastede. Hunden kan nu se to kastede og tage den sidste. Når den er afleveret til hånd, sætter jeg hunden tilbage på plads og forsøger at sende på den første, som hunden så. Ret hurtigt går det så godt, at jeg kan variere denne opstarts øvelse, som jeg ønsker, tage hvilken jeg vil først, kaste højre og sende venstre osv. Kun fantasien sætter grænser.

Når opstarten er i orden, bygger man træningen til siderne op med fokus på de præcis samme ting, som før beskrevet om dirigering. Og meget gerne på de kendte lokationer hvor hunden nu forventer et emne i de kendte områder. Man er så selvfølgelig nødt til at positionere sig således, at man skal sende hunden enten til højre eller venstre for at komme i området. Præcis som tidligere udvider man længder, terræn skift, vand osv.

Kombination af dirigeringstræning

Når hunden har lært de forskellige kommandoer for ud, højre og venstre, begynder jeg at kombinere dem. Det er klart, at jeg tænker over at gøre øvelsen lidt nemmere, end hvad jeg ved hunden evner, de første gange jeg kombinerer dem for at sikre succes, når hunden tager anvisningerne. Jeg sørger også for, at der kun er et emne, der hvor jeg vil have hunden hen, så der kun er succes, når hunden gør som ønsket og bedt om.

Det er også nu, det for alvor bliver sjovt. For nu kan vi sætte træningen op, så den er jagtrealistisk. I vanskeligere terræn, over forskellige terrænskift og med distraktioner af forskellig karakter. Det er i virkeligheden kun op til vores egen fantasi i forhold til situationer, der vil opstå, når vi jager med hundene. Det væsentlige er at kende din hunds begrænsninger og skrue langsomt op for sværhedsgraden, så øvelserne lykkes som ønsket.

Som beskrevet er dette jo en vigtig og nødvendig basis træning for en labrador. Men det er også en rigtig god og givende evne for en spaniel. Desuden er det en god øvelse i de varme måneder, hvor vi har vanskeligt ved at dyrke søgstræningen.

God fornøjelse og knæk og bræk med træningen.